

DISTINCTIO XLII.

tualium parentum filii, vel filiae ante, vel post compaternitatem geniti possunt legitime conjungi, præter illam personam qua compatres effecti sunt.

Paschalis Papa.

PAschalis vero secundus, post compaternitatem genitos copulari prohibet, scribens Regino Episcopo, „Post susceptum filium de fonte, vel filiam spiritualem, qui ex compatre, vel ex commatre fuerint natu-
ti, matrimonio jungi non possunt, ubi sup. cap. „Post susceptum.“ Illud etiam notandum est quod in Triburiensi Concilio legitur: „Si quis suæ spiritualis commatris filiam fortuito, & ita contingente rerum ca-
su in conjugium duxerit, maturiori servato consilio habeat, atque legitimo connubio honeste operam det.“ ubi supra cap. „Illud etiam.“

Si quis ducere possit duas commates alteram post alteram.

SOlet etiam queri, si commatrem uxoris post ejus obitum quis ducere valeat. De hoc Nicolai Papa sic scribit. (h) „Sciscitur à nobis sanctitas vestra, si quis duas commates habere valeat, unam post al-
teram. In quo meminisse debes scriptum esse, Gen. 11. 24. Erunt duo in carne una. Cum ergo constet
quod vir, & mulier una caro efficiuntur, restat virum compatrem constitui mulieri cuius assumpta uxori
commater erat; & ideo virum illi foemina non posse conjungi quæ commater ejus erat, cum qua idem fne-
rat una caro effectus.“ Huic autem illud contrarium videtur. (13) Qui spiritualem habet compatrem, cu-
jus filium de lavacro accepit, & uxor ejus commater non est, licet ei defuncto compatrem suo, ejus vi-
duam ducere in uxorem, quos nulla generatio spiritualis secerit.“ Item ex epistola Paschalis Papæ, ad Reginum, ut supra. „Post uxoris obitum cum commatrem uxoris conjugio copulari, nulla ratio, vel auctoritas
videtur prohibere. Non enim per carnis unionem ad unionem spiritus pértransitur.“ Sed sciendum, quod
auctoritas Nicolai de illo agit qui uxori suæ debitum reddidit, postquam commater illius exitit. Aliæ vero
auctoritates de illo agunt cuius uxor, postquam à viro suo derelinquit, illius commater efficitur, nec post
compaternitatem à viro suo agnoscitur: vel de viro potius agunt cuius uxor ante defungitur quam ab eo ag-
noscatur.

Si vir, & uxor possint simul tenere puerum.

SOlet etiam queri, si uxor cum viro simul debeat in baptismo suspicere puerum. De hoc Urbanus ait, ubi supra, „Quod uxor cum matito in baptismo simul non debeat suspicere puerum, nulla auctoritate (14) vi-
detur, vel reperitur prohibitum. Sed ut ipsa puritas spiritualis paternitatis ab omni labe, & infamia conser-
verur immunit, decrevimus ut utrique simul ad hoc aspirare non presument. Quia vero piacular flagitium
commisit qui duabus commatribus, vel sororibus nupsit, magna poenitentia debet ei injungi.“

De secundis, & tertius nuptiis, & deinceps.

SCiendum est etiam, quod non solum primæ, vel secundæ nuptiæ sunt licite, sed etiam tertiae, & quartæ non sunt dannandæ. Unde Augustinus Lib. de bono vid. cap. iv. & xix. ut referatur in Decr. causa xxxii. q. i.c., „Quod si.“ „Secundas nuptias omnino licitas. Apostolus concedit. De tertii autem, & de quartiis, & de pluribus ultra nuptiis solent homines movere questionem. Sed quis audeat definite quod nec Apos-
tolum video definitivis? Ait enim, I. Corinth. vii. 39. Si dormierit vir ejus, cui vult, nubat. Non dicit pri-
mus, vel secundus, vel tertius, vel quotuslibet: nec nobis definitum est quod non definit. Apostolus.
„Unde ut breviter respondeam, nec illas nuptias debo damnare, nec eis verecundiam numerositatis aufer-
re, nec contra humanæ verecundæ sensum audeo dicere, ut quoties voluerint nubant, nec ex meo cor-
de præter Scripturæ auctoritatem quotaslibet nuptias damnare.“ Idem testatur Hieronymus, ad Pama-
chium: & habetur causa xxxi. q. i. cap. „Aperiant.“ „Ego nunc libera voce exclamo, nec damnari in Ec-
clesia bigamiam, immo nec trigamiam, & ita licere quinto, & sexto, (15) quemadmodum secundo mari-
to nubere. Apostolus tamen bigamus à sacerdotali honore excludit. Sed hoc non facit pro virtute bigamie,
„immō pro sacramento virtute, ut sit una unius, sicut unica unī.“ Illud tamen Cæsariensis Conciliū, quod
referunt cap. „De his qui frequenter“ videtur innuere bigamiam esse peccatum. „Presbyterum (inquit) in
nuptiis bigami prandere non convenit: quia cum poenitentia bigamus indigeat, quis erit presbyter qui talibus
bus nuptiis possit præbere consensem?“ Sed hoc de illo intelligi potest qui primæ uxori insidiatus putatur
desiderio secundæ: vel pro signculo sacramenti illud dicitur, quod in bigamo non servatur. Ambrosius,
Ambrosiaster in I. Corinth. vii. etiam dicit quod primæ nuptiæ tantum à Domino sunt institutæ, secundæ vero sunt permittæ; & primæ nuptiæ sub benedictione Dei celebrantur sublimiter, secundæ vero etiam in
præsenti parent gloria.

DIVISIO TEXTUS.

Postquam determinavit Magister de carnis pro-
pinquitatis impedimento, hic determinat de impe-
dimento spiritualis propinquitatis: & dividitur in

(13) Nicolai (quod in Concilio Triburiensi cap. xlvi. invenitur.) (14) Nicolai omittit videtur.

(15) Idem addit ultra.

Ex Edit. P. NICOL. (h) Refertur in Decr. tis causa xxx. q. iv. cap. Sciscitur, ad Salomonem Episcopum
Constantiensem prænotato.

LXV QUÆSTIO I.

sunt dannandæ. Prima in duas. In prima distinguit propinquitatem spiritualem à carnalibus de quibus supra (1) actum est. In secunda prosequitur de propinquitate spirituali, ibi: „Spirituales filii sunt quos de sacro fonte levamus.“ Et hæc pars dividitur in duas. In prima ostendit unde spiritualis propinquitas contrahatur. In secunda ostendit quomodo matrimonium impedit, ibi: „Quod autem (2) compater, vel commater sibi jungi nequeant, . . . ex Concilio Moguntinensi doceatur.“ Et hæc in duas. In prima ostendit quomodo impedit matrimonium propinquitas spiritualis quam aliqua persona directe contrahit, quæ assimilatur consanguinitati. In secunda quomodo impedit matrimonium illa quæ indirecte ex uxore in virum redundat per modum cuiusdam affinitatis, vel è contra, ibi: „Solet etiam queri, si commatrem uxoris post ejus obitum quis ducere valeat.“ Prima in duas. In prima ostendit quando spiritualis cognatio impedit matrimonium inter compatrem spiritualem, & matrem naturalem, aut è converso. In secunda ostendit quando matrimonium impedit inter filios spirituales, & naturales, ibi: „Quod autem spirituales, vel adoptivi filii naturalibus copulari nequeant, Nicolai Papa testatur.“ Prima in duas. In prima ostendit quando spiritualis cognatio matrimonium praecedens impedit matrimonium contrahendum, & dirimat contractum inter compatrem & commatrem; non autem si sequatur. In secunda objicit in contrarium, & solvit, ibi: „His autem ob-
iectu videtur quod Deus dedit Papa ait.“

Quod autem spirituales, vel adoptivi filii naturalibus copulari nequeant, Nicolai Papa testatur. Hic ostendit quando impeditur matrimonium inter prolem spiritualem & naturalem unius hominis, & circa hoc duo facit. Primo probat propositum. Secundo inquirit, utrum hæc probatio se extendat ad fratres naturales spiritualis proli, quod scilicet possint copulari filii naturalibus spiritualis patris, ibi: „Hoc autem quidam volunt intelligere tantum de illis filiis quibus compatres facti sunt.“

Solet etiam queri si commatrem uxoris post ejus obitum quis ducere valeat. Circa hoc duo facit. Primo ostendit quod spiritualis cognatio transit à viro in uxorem. Secundo inquirit, utrum possint spiritualiter effici parentes alicuius proli, ibi: „Solet etiam queri, si uxor cum viro simul debeat in baptismo suspicere puerum.“

QUÆSTIO I.

HIC est triplex quæstio. Prima de cognitione spi-
rituali. Secunda de legali. Tertia de secundis
nuptiis.

Circa primum queruntur tria.

Primo. Utrum spiritualis cognatio matrimonium impedit.

Secundo. Ex qua causa contrahatur.

Tertio. Inter quos contrahatur.

ARTICULUS I.

Utrum spiritualis cognatio matrimonium impedit.

I. **A**d primum sic proceditur. Viderur quod spi-
ritualis cognatio matrimonium non impedit. Nihil enim impedit matrimonium quod non con-
trariatur alicui bono matrimonii. Sed spiritualis cognatio non contrariatur alicui bono matrimonii. Ergo
non impedit matrimonium.

In IV. Sent. Tom. V.

(1) Nicolai sigillatum actum est. (2) Al. comparatur vel communiter.

Ad secundum dicendum, quod matrimonium est

Aa

per-

DISTINCTIO XLII.

perpetuum vinculum, & ideo nullum impedimentum superveniens potest ipsum dirimere; & sic quandoque contingit quod matrimonium, & matrimonii impedimentum stant simul non autem si impedimentum praecedat.

Ad tertium dicendum, quod in matrimonio non tantum est coniunctio corporalis, sed etiam spiritualis: & ideo propinquitas spiritus ei impedimentum praestat sine hoc quod propinquitas spiritualis transire debet in carnalem.

Ad quartum dicendum, quod non est inconveniens quod duo contraria ad invicem contrariantur eidem, sicut magnum, & parvum aequali: & sic disparitas cultus, & spiritualis cognatio matrimonio repugnant: quia in uno est major distantia, & in altero major propinquitas quam matrimonium requirat; & ideo ex utraque parte matrimonium impeditur.

ARTICULUS II.

Utrum per solum baptismum spiritualis propinquitas contrahatur.

1. **A**d secundum sic proceditur. Viderit quod per solum baptismum spiritualis propinquitas contrahatur. Sicut enim se habet cognatio corporalis ad corporalem generationem, ita spiritualis ad spiritualem. Sed isti propriam vocem videntur ignorare: quia catechismus non est sacramentum, sed sacramentale.

Et ideo alii dicunt, quod tantum per duo sacramenta, scilicet per baptismum, & confirmationem: & haec opinio est communior. Tamen de catechismo quidam horum dicunt, quod est debile impedimentum quod impedit contrahendum, sed non diffimit spiritualis cognatio, sicut per solam generationem carnalem cognatio carnalis.

2. **P**ræterea. Sicut in confirmatione imprimitur character, ita in ordine. Sed ex susceptione ordinis non sequitur spiritualis cognatio. Ergo nec ex confirmatione; & sic solum ex baptismō.

3. **P**ræterea. Sacraenta sunt digniora sacramentalibus. Sed ex quibusdam sacramentis spiritualis cognatio non sequitur, sicut pater in extrema unctione. Ergo multo minus ex catechismo, ut quidam dicunt.

4. **P**ræterea. Inter sacramentalia baptismi multa alia præter catechismum numerantur, ut pater supra distinct. vi. Ergo ex catechismo non magis contrahatur spiritualis cognatio quam ex aliis.

5. **P**ræterea. Oratio non est minus efficax ad promovendum in bonum quam instruatio, sive catechizatio. Sed ex oratione non contrahitur spiritualis cognatio. Ergo nec ex catechismo.

6. **P**ræterea. Instructio quæ fit baptizatis per prædicationem, non nullus valet quam illa quæ fit non eum baptizatis. Sed ex prædicatione non contrahitur aliqua spiritualis cognatio. Ergo nec ex catechismo.

7. **S**ed contra. I. Corinth. iv. 15. *In Christo Iesu per Evangelium ego vos genui.* Sed spiritualis generatione causat spiritualem cognitionem. Ergo ex prædicatione Evangeli, & instruptione fit spiritualis cognatio, & non solum ex baptismō.

8. **P**ræterea. Sicut per baptismum tollitur peccatum originale, ita per penitentiam actualē. Ergo sicut baptismus causat spiritualem cognitionem, ita & penitentia.

9. **P**ræterea. Pater nomen cognitionis est. Sed per penitentiam, & doctrinam, & pastoralem curam, & multa hujusmodi aliquis dicitur alteri spiritualis pater. Ergo ex multis aliis præter baptismum, & confirmationem spiritualis cognatio contrahitur.

Ad octavum dicendum, quod per sacramentum penitentiae non contrahitur, proprio loquendo, spiritualis cognitionem.

Ad septimum dicendum, quod Apostolus eos ad fidem instruxerat per modum catechismi; & sic aliquo modo talis instructio habebat ordinem ad spirituali cognitionem.

Ad oītavum dicendum, quod per sacramentum

penitentiae non contrahitur, proprio loquendo, spiritualis cognitionem.

(1) *Al. erat.* (2) *Al. motus.*

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod circa hoc est triplex opinio.

Quidam enim dicunt, quod spiritualis regeneratione sicut per sepiiformem Spiritus Sancti gratiam datur, ita per septem efficitur, incipiendo a primo pabulo salis sacramenti usque ad confirmationem per Episcopum factam, & per quoddam horum septem spiritualis cognatio contrahitur. Sed illud non videtur rationabile: quia cognatio carnalis non contrahitur nisi per actum generationis completum: unde etiam affinitas non contrahitur, nisi sit facta conjunctio seminum, ex qua potest sequi carnalis generatione. Spiritualis autem generatione non perficitur nisi per aliquod sacramentum. Et ideo inconveniens est quod spiritualis cognatio contrahatur nisi per aliquod sacramentum.

ARTICULUS II.

Utrum per solum baptismum spiritualis propinquitas contrahatur.

1. **A**d secundum sic proceditur. Viderit quod per solum baptismum spiritualis propinquitas contrahatur. Sicut enim se habet cognatio corporalis ad corporalem generationem, ita spiritualis ad spiritualem. Sed isti propriam vocem videntur ignorare: quia catechismus non est sacramentum, sed sacramentale.

Et ideo alii dicunt, quod tantum per duo sacramenta, scilicet per baptismum, & confirmationem: & haec opinio est communior. Tamen de catechismo quidam horum dicunt, quod est debile impedimentum quod impedit contrahendum, sed non diffimit spiritualis cognatio, sicut per solam generationem carnalem cognatio carnalis.

2. **P**ræterea. Sicut in confirmatione imprimitur character, ita in ordine. Sed ex susceptione ordinis non sequitur spiritualis cognatio. Ergo nec ex confirmatione; & sic solum ex baptismō.

3. **P**ræterea. Sacraenta sunt digniora sacramentalibus. Sed ex quibusdam sacramentis spiritualis cognatio non sequitur, sicut pater in extrema unctione. Ergo multo minus ex catechismo, ut quidam dicunt.

4. **P**ræterea. Inter sacramentalia baptismi multa alia præter catechismum numerantur, ut pater supra distinct. vi. Ergo ex catechismo non magis contrahatur spiritualis cognatio quam ex aliis.

5. **P**ræterea. Oratio non est minus efficax ad promovendum in bonum quam instruatio, sive catechizatio. Sed ex oratione non contrahitur spiritualis cognatio. Ergo nec ex catechismo.

6. **P**ræterea. Instructio quæ fit baptizatis per prædicationem, non nullus valet quam illa quæ fit non eum baptizatis. Sed ex prædicatione non contrahitur aliqua spiritualis cognatio. Ergo nec ex catechismo.

7. **S**ed contra. I. Corinth. iv. 15. *In Christo Iesu per Evangelium ego vos genui.* Sed spiritualis generatione causat spiritualem cognitionem. Ergo ex prædicatione Evangeli, & instruptione fit spiritualis cognatio, & non solum ex baptismō.

8. **P**ræterea. Sicut per baptismum tollitur peccatum originale, ita per penitentiam actualē. Ergo sicut baptismus causat spiritualem cognitionem, ita & penitentia.

9. **P**ræterea. Pater nomen cognitionis est. Sed per penitentiam, & doctrinam, & pastoralem curam, & multa hujusmodi aliquis dicitur alteri spiritualis pater. Ergo ex multis aliis præter baptismum, & confirmationem spiritualis cognatio contrahitur.

Ad octavum dicendum, quod per sacramentum penitentiae non contrahitur, proprio loquendo, spiritualis cognitionem.

Ad septimum dicendum, quod Apostolus eos ad fidem instruxerat per modum catechismi; & sic aliquo modo talis instructio habebat ordinem ad spirituali cognitionem.

Ad oītavum dicendum, quod per sacramentum

penitentiae non contrahitur, proprio loquendo, spiritualis cognitionem.

(1) *Al. erat.* (2) *Al. motus.*

QUÆSTIO I.

187

spiritualis cognatio: unde filius sacerdotis potest contrahere cum illa quam sacerdos in confessione audit: alias filius sacerdotis non inveniret in tota una parochia mulierem cum qua contraheret. Nec obstat quod per penitentiam tollitur peccatum actualē: quia hoc non est per modum generationis, sed magis per modum sanationis. Sed tamen per penitentiam contrahitur quoddam fœdus inter sacerdotem & mulierem conscientem simile cognitioni spirituali, ut tantum peccet eam carnaliter cognoscens, ac si esset sua spiritualis filia: & hoc ideo quia maxima familiaritas est inter sacerdotem & conscientem: & ex hoc ista prohibito est inducta, ut tollatur peccandi occasio.

Ad nonum dicendum, quod pater spiritualis dicitur ad similitudinem patris carnalis. Pater autem corporalis, ut dicit Philosophus in VIII. Ethic. (cap. xi. & xii. vel xiii. & xiv.) tria dat, esse, nutrimentum, & instructionem: & ideo spiritualis pater aliquis alicuius dicitur ratione alicuius horum trium. Tamen ex hoc quod est spiritualis pater, non habet cognitionem spiritualem, nisi convenienter cum parte quantum ad generationem, per quam est esse. Et sic etiam potest solvi octavum quod præcessit.

ARTICULUS III.

Utrum cognatio spiritualis contrahatur inter suscipientem sacramentum baptismi & levantem de sacro fonte.

1. **A**d tertium sic proceditur. Videatur quod cognatio spiritualis non contahatur inter suscipientem sacramentum baptismi & levantem de sacro fonte. Quia in generatione carnali contrahitur propinquitas solum ex parte ejus cuius semine generatur proles, non autem ex parte ejus qui puerum natum suscepit. Ergo nec spiritualis cognatio contrahitur inter eum qui suscepit de sacro fonte, & eum qui suscipitur.

2. **P**ræterea. Ille qui in sacro fonte levat, *anadocus* a Dionysio dicitur de eccl. Hierarch. cap. 11. part. 2. & ad eius officium spectat puerum instruere. Sed instructione non est sufficiens causa spiritualis cognitionis, ut dictum est. Ergo nulla cognatio contrahitur inter eum & illum qui de sacro fonte levatur.

3. **P**ræterea. Potest contingere quod aliquis levet aliquem de sacro fonte antequam ipse sit baptizatus. Sed ex hoc non contrahitur aliqua spiritualis cognatio: quia ille qui non est baptizatus, non est capax alicuius spiritualitatis. Ergo levare aliquem de sacro fonte non sufficit ad cognitionem spiritualem contrahendam.

Sed contra est diffinitio spiritualis cognitionis supra inducta, & auctoritates quæ ponuntur in littera.

QUÆSTIUNCULA II.

1. **U**terius. Videatur quod spiritualis cognatio non transeat à viro in uxorem. Quia spiritualis unio, & corporalis sunt disparatae, & diversorum generum. Ergo mediante carnali conjunctione, quæ est inter virum & uxorem, non transitus ad spiritualem cognitionem.

2. **P**ræterea. Magis convenienter in spirituali generatione, quæ est causa spiritualis cognitionis, pater, & mater spiritualis, quam vir qui est pater spiritualis, & uxor. Sed pater, & mater spiritualis nullam ex hoc cognitionem spiritualem contrahunt. Ergo nec uxor contrahit aliquam cognitionem spiritualem ex hoc quod vir ejus fit pater spiritualis alicuius.

In IV. Sent. Tom. V.

3. **P**ræterea. Potest contingere quod vir est baptizatus, & uxor non est baptizata, sicut quando unus est ab infidelitate conversus sine alterius conjugis conversione. Sed spiritualis cognatio non potest pervenire ad non baptizatum. Ergo non transit semper de viro ad uxorem.

4. **P**ræterea. Vir, & uxor possunt aliquem simul de sacro fonte levare. Si ergo spiritualis cognatio à viro transiret in uxorem, sequeretur quod uterque coniugium esset bis pater, vel mater spiritualis ejusdem; quod est inconveniens.

Sed contra. Bona spiritualia magis multiplicabilia sunt quam corporalia. Sed consanguinitas corporalis viri transiret ad uxorem per affinitatem. Ergo multo magis spiritualis cognatio.

QUÆSTIUNCULA III.

1. **U**terius. Videatur quod non transeat ad filios carnales patris spiritualis. Quia spirituali cognitioni non assignantur gradus. Essent autem gradus, si transiret à patre in filium: quia persona generata mutat gradum, ut supra, dist. xl. quæst. unica art. 2. in corp. dictum est. Ergo non transit ad filios carnales patris spiritualis.

2. **P**ræterea. Pater eodem gradu arinet filio, & fratter fratri. Si ergo spiritualis cognatio transiret à patre in filium, eadem ratione transibit à fratre in fratrem; quod falsum est.

Sed contra est quod in littera probatur pari auctoritate.

SOLUTIO I.

Respondeo dicendum ad primam questionem, quod sicut in generatione carnali aliquis nascitur ex patre, & matre; ita in generatione spirituali aliquis renascitur filius Dei sicut patris, & Ecclesie sicut matris. Sic autem ille qui sacramentum confert, gerit personam Dei, cuius instrumentum, & minister est; ita illo qui baptizatum suscepit de sacro fonte, aut confirmandum tenet, gerit personam Ecclesie: unde ad utrumque spiritualis cognatio contrahitur.

Ad primum ergo dicendum, quod non tantum pater ex cuius semine generatur proles, habet cognitionem carnalem ad natum, sed etiam matrem, quæ materiam ministrat, & in cuius utero generatur: & ita etiam anadocus qui baptizandum vice totius Ecclesie offert, & suscepit, & confirmandum tenet, spiritualiter cognitionem contrahit.

Ad secundum dicendum, quod non ratione instructionis debita, sed ratione generationis spiritualis, ad quam cooperatur, spiritualem cognitionem contrahit.

Ad tertium dicendum, quod non baptizatus non potest aliquem levare de sacro fonte, cum non sit membrum Ecclesie, cuius typum gerit in baptismō suscipiens; quamvis possit baptizare, quia est creatura Dei, cuius typum gerit baptizans. Nec tamen aliquam cognitionem contrahere spiritualem potest: quia est expers spiritualis vita, in quam homo primo per baptismum nascitur.

SOLUTIO II.

Ad secundam questionem dicendum, quod aliquis potest alicuius fieri comparet dupliciter. Uno modo per actum alterius qui baptizat, vel in ipso baptismo suscepit filium ejus; & sic cognatio spiritualis non transit à viro in uxorem, nisi forte ille sit filius uxoris:

Aa 2